

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Milady Haplové v právní věci žalobce **S. M.,** .zastoupeného JUDr. Danem Holubkovem, advokátem se sídlem Dlouhá 16, Praha 1, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce ze dne 22. 10. 2004, proti rozsudku Městského soudu v Praze, č. j. 11 Az 231/2003 – 21 ze dne 30. 9. 2004,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze, č. j. 11 Az 231/2003 – 21 ze dne 30. 9. 2004 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) v záhlaví citovaný rozsudek Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-10536/VL-19-BE07-2001 ze dne 21. 7. 2003. Rozhodnutím správního orgánu nebyl stěžovateli k jeho žádosti udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb, o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Polici ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a bylo rozhodnuto, že se na něj nevztahují překážky cestování podle § 91 zákona o azylu. Městský soud v Praze se ztotožnil se závěrem žalovaného, že žádný ze stěžovatelem tvrzených důvodů žádosti o azyl není z hlediska azylového řízení relevantní, protože stěžovatel v průběhu správního řízení uváděl pouze obecné problémy v zemi původu vyplývající z terorismu, náboženské a národností nesnášenlivosti, které se ho nikdy nedotkly a opodstatněnost obav z těchto problémů ani nekonkretizoval ve vztahu ke své osobě. Jediný konkrétní důvod žádosti o azyl, spočívající ve snaze vyhnout se vykonání vojenské služby, v době podání žádosti o azyl netrval,

neboť vojenské služby byl v mezidobí zproštěn. Účelovost shora tvrzených důvodů žádosti o azyl podanou po několikaletém pobytu na území ČR sám prokázal tím, že se obával, že by po podání žádosti o azyl nemohl navštěvovat zemi původu. Městský soud v Praze nespatřoval důvod pro udělení azylu ani ve skutečnosti, že zastupitelský úřad odmítl stěžovateli prodloužit platnost cestovního dokladu a v případě návratu bez platných dokladů bude v zemi původu potrestán. Soud také neshledal důvodnou žalobní námitku stěžovatele, že správní orgán při vydání napadeného rozhodnutí využil výhradně informace Ministerstva zahraničí USA. Podle soudu správní orgán při rozhodování o žádosti o udělení azylu vycházel především z tvrzených důvodů žádosti o azyl a informace ve zprávách mu slouží pouze k dokreslení obecné situace v zemi původu a samy o sobě nemohou vést k závěru o udělení či neudělení azylu. Dále se shodl s žalovaným, že tvrzené skutečnosti v žádosti nelze považovat za výjimečné a mimořádné, odůvodňující udělení humanitárního azylu a také neshledal důvodnou obecnou námitku stěžovatele o neúplně zjištěném stavu věci, neboť dle jeho názoru před vydáním napadeného rozhodnutí byl skutečný stav zjištěn dostatečně a vyplývá z obsahu správního spisu.

V kasační stížnosti napadl stěžovatel rozsudek Městského soudu v Praze z důvodu v ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Namítal, že soud v předcházejícím řízení nesprávně posoudil otázku, zda správní orgán rozhodl o žalobcově žádosti o azyl v souladu se zákonem o azylu, zejména o splnění podmínek pro poskytnutí azylu, když při zjišťování politických, ekonomických a lidskoprávních poměrů v Alžírsku vycházel správní orgán ze zpráv amerických a britských úřadů, které nebyly aktuální (týkaly se roku 2001 a 2002) a součástí spisu není úředně ověřený překlad těchto cizojazyčných zpráv a zejména hodnocení poměrů v Alžírsku. V těchto zprávách se vychází z afrického resp. arabského kontextu, ale s pomocí diplomatického zastoupení v Alžírsku by byl schopen posuzovat tamní situaci aktuálně a zejména z českého hlediska. Žalovaný si měl vyžádat informace o právní úpravě, právní praxi a o důvodech neprodloužení platnosti cestovního dokladu stěžovatele (přímo u příslušného alžírského ústředního orgánu). Dále namítal, že strach z pronásledování teroristy v Alžírsku nelze chápat jako pronásledování státem, nýbrž jako pronásledování na území státu, tedy bez ohledu, zda příčiny odůvodněného strachu příslušný stát podporuje nebo se je snaží potírat. Nepovažuje za podstatné, zda se stěžovatel sám s pronásledováním již osobně setkal či nikoliv. On sám má odůvodněný strach z pronásledování z toho důvodu, že patří k berberské minoritě a je ateistou, z čehož správní orgán nevyvodil závěr o odůvodněnosti jeho strachu z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Neshledal-li důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, měl shledat důvody pro udělení azylu podle § 14 zákona. Namítá dále, že závěry soudu o důvodech podání žádosti o azyl po několikaletém pobytu na území ČR nemají oporu ve spise a míjí se s meritem řízení. Další stížní námitkou stěžovatel vytýká soudu, že se ve svém řízení vůbec nezabýval otázkou, zda se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ust. § 91 zákona o azylu a nepřihlédl k tomu, že v řízení, v němž bylo žalovaným vydáno rozhodnutí, nebyla stěžovateli dána možnost, aby se vyjádřil k podkladům rozhodnutí. Stěžovatel proto navrhuje napadený rozsudek zrušit, věc vrátit Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení a zároveň navrhuje přiznat kasační stížnosti odkladný účinek podáním ze dne 27. 10. 2004.

Správní orgán ve vyjádření ke kasační stížnosti popírá oprávněnost námitek stěžovatelem vznesených a má za to, že jeho rozhodnutí ve věci azylu i rozsudek Městského soudu v Praze byly vydány v souladu s právními předpisy. Stěžovatelovy důvody žádosti o azyl nemohou být důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, snaha o legalizaci pobytu na území ČR je zneužitím azylové procedury a s podklady pro rozhodnutí měl

možnost se seznámit při pohovoru dne 1. 7. 2003 za přítomnosti tlumočnice, ale možnosti nevyužil a nenavrhl ani doplnění.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že žádost o udělení azylu stěžovatel podal dne 25. 10. 2001, pohovor k žádosti o udělení azylu na území ČR byl proveden dne 12. 11. 2002 a 1. 7. 2003 na žádost stěžovatele v jazyce francouzském za přítomnosti tlumočníka. Stěžovatel opustil Alžírsko v r. 1996, do ČR přicestoval 28. 11. 1996, kde pobýval na různých místech a do podání žádosti o azyl se několikrát kontaktoval se zastupitelským úřadem, naposledy v létě r. 2001 v souvislosti s žádostí o vydání nového cestovního dokladu, ale nebylo mu vyhověno. Jako důvod žádosti označil terorismus v Alžírsku, s nímž osobně problémy neměl, ale měli je jeho známí, a proto se cítí ohrožen a bojí se o svůj život. V pohovorech stěžovatel dále uvedl, že od r. 1996 pobýval v ČR po opakovaném prodloužení víza a povolení pobytu za účelem podnikání do dubna r. 2000, pak byl jeho pobyt nelegální, což bylo důvodem neprodloužení platnosti jeho cestovního dokladu na zastupitelském úřadu, kde si také jeho doklad ponechali. O azyl žádal proto, aby se mohl v ČR volně a legálně pohybovat a dříve o něj nežádal proto, že by ztratil kontakty se svou zemí. V pohovoru stěžovatel také tvrdil, že opustil zemi původu, aby se vyhnul výkonu základní vojenské služby, té však byl v r. 1999 zproštěn, proto obavy v této souvislosti žádné nemá. V návratu do vlasti mu mimo skutečnosti, že nemá cestovní pas brání tamnější terorismus a že je berber a ateista, ale s terorismem a s příslušností k berberům a ateistům žádné konkrétní problémy nikdy neměl. Ve správním spise jsou dále založeny následující dokumenty: Výroční zpráva o svobodě vyznání z října r. 2001 týkající se Alžírska, vydaná Úřadem pro demokracii, lidská práva a práci Ministerstva zahraničí Spojených států, Zpráva o dodržování lidských práv za r. 2002 vydaná týmž úřadem dne 31. 3. 2003 a Informace o Alžírsku z Příručky Ministerstva vnitra Velké Británie z dubna r. 2002, všechny v českém jazyce. Při pohovorech dne 12. 11. 2002 a 1. 7. 2003 měl stěžovatel možnost seznámit se s informacemi, které měl správní orgán k dispozici pro posouzení jím uváděných skutečností, což odmítl a tento projev vůle stvrdil svým podpisem na str. 6 resp. 3 protokolu o pohovoru.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Městského soudu v Praze v rozsahu důvodů uvedených v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná v námitce, že se Městský soud v Praze ve svém řízení nezabýval přezkoumáním výroku rozhodnutí správního orgánu o překážce vycestování podle § 91 zákona o azylu, ač stěžovatel žalobou napadl rozhodnutí správního orgánu v celém rozsahu. Nejvyšší správní soud v odůvodnění rozsudku napadeného kasační stížností postrádá jakékoliv posouzení této otázky. V tomto vadném postupu soudu je nutno spatřovat naplnění důvodu kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., neboť ohledně posouzení zákonnosti výroku o překážce vycestování je napadený rozsudek nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů.

Pokud se týká dalších důvodů kasační stížnosti, a to, že zprávy s informacemi nebyly aktuální, že součástí spisu není úředně ověřený překlad zpráv a hodnocení poměrů v Alžírsku v nich vychází z afrického resp. arabského kontextu, a že si měl žalovaný vyžádat informace prostřednictvím diplomatického zastoupení České republiky v Alžírsku, Nejvyšší správní soud neshledal důvodnými. Poznamenává, že důvody pro udělení azylu je třeba zkoumat ve vztahu k okolnostem, za nichž žadatel o azyl zemi opustil. V projednávaném případě se tak stalo v r. 1996, ale stěžovatel neměl potřebu žádat o azyl až do r. 2001, kdy se dostal do problému v souvislosti s další legalizací pobytu na území ČR. Za této situace správnímu orgánu nezbylo než zkoumat poměry v zemi původu z dostupných zpráv o zemi původu v době zahájení správního řízení i proto, že jediný důvod odchodu stěžovatele ze země původu, vyhnutí se výkonu základní vojenské služby, v mezidobí odpadl, protože byl výkonu

základní vojenské služby v době pobytu v ČR zproštěn. Stížní námitka, že správní orgán měl mít k dispozici zprávy s aktuálními informacemi je nedůvodná, neboť z hlediska důvodů pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu není rozhodující, jaké jsou poměry v zemi původu v době rozhodování správního orgánu. K další námitce soud uvádí, že se ve správním spise nenachází žádná zpráva cizojazyčná a zprávy, z nichž žalovaný správní orgán čerpal, jsou v českém jazyce. Soud neshledal důvodnou ani námitku týkající se původu hodnotících zpráv a má za to, že objektivitu zpráv hodnotících poměry v Alžírsku zaručují americké a britské úřady nejméně na téže úrovni, jak by tomu bylo v případě, pokud by jejich zpracovatelem byla Česká republika.

Námitka stěžovatele, co je nutno chápat pod pojmem pronásledování státem, je neakceptovatelná, protože zákon o azylu ve svém ust. § 2 odst. 5 pronásledování přesně definuje. Pokud se týká odůvodněnosti tvrzeného strachu z pronásledování z důvodu stěžovatelovy berberské národnosti a ateismu se soud ztotožňuje s jeho posouzením Městským soudem v Praze v rozsudku a na jeho závěry v plném rozsahu odkazuje. Rovněž tak soud zjistil z obsahu správního spisu, že stěžovatel netvrdil žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 cit. zákona. Konečně není důvodná ani námitka, že žalovaný žalobci nedal možnost, aby se vyjádřil k podkladům rozhodnutí, neboť z obou protokolů o pohovoru vyplývá opak, jak zjistil soud ze správního spisu.

Nejvyšší správní soud uzavírá shodně se správním orgánem i Městským soudem v Praze, že důvody pro udělení azylu ve smyslu ust. § 12 a § 14 zákona o azylu v případě stěžovatele nejsou dány. Poněvadž obligatorní náležitostí rozhodnutí správního orgánu o neudělení nebo odnětí azylu je i výrok, zda se na cizince vztahuje některá z překážek vycestování stanovených v § 91 zákona o azylu, tento výrok byl napaden žalobou a soud se posouzením jeho zákonnosti nezabýval nebo to alespoň z napadeného rozsudku není zřejmé, došlo tak k naplnění důvodu kasační stížnosti v ust. 103 odst. 1 písm. d). Nejvyšší správní soud podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížností napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V něm je Městský soud v Praze vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu tak, že přezkoumá také výrok rozhodnutí žalovaného o neexistenci překážky vycestování pro stěžovatele a poté o věci znovu rozhodne. V novém rozhodnutí rozhodne i o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Vzhledem k ust. § 78b odst. 1 zák. č. 325/1999 Sb., podle něhož se cizinci, který předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku, udělí na žádost vízum za účelem strpění pobytu, nerozhodoval Nejvyšší správní soud samostatně o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 22. února 2006

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu